

YLIOPPILASTUTKINTOLAUTAKUNTA
STUDENTEXAMENSNÄMNDEN

Föreskrifter för proven i det andra inhemska språket och i främmande språk

Godkända 10.11.2020, publicerade 19.1.2021

Föreskrifterna och anvisningarna för proven i det andra inhemska språket och i främmande språk innehåller text som bygger på bl.a. den lagstiftning som berör studentexamen. Hänvisningar till lagparagrafer i texten refererar till gymnasielagen (714/2018), den upphävda gymnasielagen (629/1998), lagen om studentexamen (502/2019), den upphävda lagen om anordnande av studentexamen (672/2005), förordningen om studentexamen (612/2019) och den upphävda förordningen om studentexamen (915/2005), om inte annat anges.

Föreskrifterna och anvisningarna för proven i det andra inhemska språket och i främmande språk gäller första gången den examen som genomförs våren 2021.

1 Allmänna föreskrifter för proven i det andra inhemska språket och i främmande språk	1
1.1 Allmänt om språkproven	1
1.2 Provet i det andra inhemska språket	2
1.3 Provet i främmande språk	3
1.4 Rätt att delta i provet i det andra inhemska språket och provet i främmande språk	3
2 Språkfärdighetsbegreppet i studentexamen och färdighetsnivåerna för språkundervisningen	4
Färdighetsnivåer för språkundervisningen enligt Grunderna för gymnasiets läroplan	5
3 Språkprovets struktur	6
4 Verkställande	7
4.1 Beskrivning av goda svar	8
4.2 Provet i latin	8
5 Bedömning	9
5.1 Lärarens bedömning	9
5.2 Nämndens bedömning	10
5.3 Allmänt om uppgifterna och bedömningen av dem	10
5.3.1 Skriftlig framställning	11
5.3.1.1 Skrivuppgift enligt lång lärokurs	11
5.3.1.2 Skrivuppgifter enligt medellång och kort lärokurs	12
5.3.2 Poängavdrag	13
5.3.2.1 Skrivprestation enligt lång lärokurs	13
5.3.2.2 Skrivprestationer enligt medellång och kort lärokurs	14
6. Bedömningstabeller	15
6.1 Bedömningskriterier för skrivprestationer, lång lärokurs	15
6.2 Bedömningskriterier för skrivprestationer, medellång och kort lärokurs	16

1 Allmänna föreskrifter för proven i det andra inhemska språket och i främmande språk

1.1 Allmänt om språkproven

Språkproven utarbetas enligt de kurser och lärokurser som med stöd av 11 § i gymnasielagen (L714/2018) är obligatoriska kurser enligt timfördelningen i gymnasieundervisningen och kurser i form av fördjupade studier (F 915/2005, 1 §, L714/2018, 63 §). Antalet kurser och innehållet i kurserna anges i statsrådets beslut om timfördelningen och i de grunder för läroplanen som fastställts av Utbildningsstyrelsen.

I det andra inhemska språket arrangeras prov med två olika svårighetsgrader. I proven i främmande språk kan prov på två olika nivåer arrangeras (L 502/2019, 3 §). Oberoende av gymnasiestudierna får en examinand välja nivå på provet i dessa språkprov. Det mer krävande provet i det andra inhemska språket och i ett främmande språk avser det prov som baserar sig på lärokursen för A-språk, dvs. den lärokurs som börjar i årskurs 1–6 i den grundläggande utbildningen

Tabell: Lärokurserna för språkproven som arrangeras i studentexamen¹

Språkprov	Lång lärokurs	Medellång lärokurs	Kort lärokurs
Andra inhemska, svenska	X	X	-
Andra inhemska, finska	X	X	-
Engelska	X	-	X
Spanska	X	-	X
Franska	X	-	X
Tyska	X	-	X
Ryska	X	-	X
Italienska	-	-	X
Portugisiska	-	-	X
Nordsamiska	-	-	X
Enaresamiska	-	-	X
Skoltsamiska	-	-	X
Latin	-	-	X

¹ I latin anordnas prov på två nivåer: ett som motsvarar den längre och ett den korta lärokursen. Det mer krävande provet i latin bygger på den lärokurs som börjar i årskurs 7 i den grundläggande utbildningen. Det motsvarar därmed inte det mer krävande prov som bygger på lärokursen för A-språk. Båda proven i latin äger rum samma dag som provet enligt kort lärokurs i främmande språk.

Föreskrifter och anvisningar för genomförandet av prov i det andra inhemska språket och i främmande språk har getts separat i Studentexamensnämndens allmänna föreskrifter och anvisningar. I de ovan nämnda föreskrifterna och anvisningarna anges också hur man ska gå till väga om en examinand försenar sig från provet eller om provet avbryts.

Vilka typer av provuppgifter som kommer att tillämpas vid respektive examenstillfälle meddelas inte i förväg. Vårens och höstens prov kan vara konstruerade på olika sätt. De anvisningar som examinanderna behöver för att kunna genomföra proven finns i anslutning till uppgifterna. Anvisningarna är bindande. Fulla poäng kan endast ges för ett svar som följer anvisningarna.

Dessa föreskrifter gäller proven i det andra inhemska språket och i främmande språk. Nedan benämns de språkprov. I de här föreskrifterna avses med gymnasiets undervisningsspråk svenska eller finska. Nedan talas endast om undervisningsspråk.

1.2 Provet i det andra inhemska språket

I det andra inhemska språket, finska eller svenska, kan examinanden välja mellan prov med två olika svårighetsgrader (L 502/2019, 3 §). Det ena provet bygger på lång och det andra på medellång lärokurs. Med det prov som bygger på lång lärokurs avses det prov som bygger på A-lärokursen enligt grunderna för gymnasiets läroplan (2015). Detta prov är identiskt med det mer krävande prov som omtalas i 3 § i lagen om studentexamen (502/2019). Med det prov som bygger på medellång lärokurs avses det prov som bygger på B1-lärokursen enligt grunderna för gymnasiets läroplan (2015). En examinand får oberoende av studierna i gymnasiet välja nivå på det prov hen deltar i.

I stället för provet i det andra inhemska språket kan en examinand välja att skriva modersmålsprovet i detta språk (L 502/2019, 11 §). Det betyder exempelvis att en tvåspråkig examinand som skriver sitt modersmålsprov på svenska kan ersätta provet i det andra inhemska språket med modersmålsprovet på finska. Detta förutsätter att studentexamen sprids över flera examenstillfällen eftersom modersmålsproven i svenska och finska skrivs samma dag. En examinand kan inte ta med både modersmålsprovet och provet i det andra inhemska språket i sin examen, när proven skrivs på ett och samma språk. Det står examinanden fritt att senare komplettera sin examen med det ena eller det andra provet.

En examinand som valt att skriva modersmålsprovet i stället för provet i det andra inhemska språket och blivit underkänd, får om hen så önskar göra om det underkända provet genom att skriva provet i det andra inhemska språket på samma språk.

En examinand som skriver sitt modersmålsprov på samiska kan som andra inhemska språk skriva antingen finska eller svenska. I stället för provet i det andra inhemska språket kan examinanden alternativt skriva modersmålsprovet på finska eller på svenska.

1.3 Provet i främmande språk

I statsrådets förordning föreskrivs i vilka främmande språk prov ordnas (F 612/2019). Studentexamensnämnden beslutar i vilka språk prov med två olika svårighetsgrader ordnas (L 502/2019, 3 §).

Provet i främmande språk har två olika svårighetsgrader och bygger på den långa respektive korta lärokursen i engelska, franska, ryska, spanska och tyska. Med det prov som bygger på lång lärokurs avses det prov som bygger på A-lärokursen enligt grunderna för gymnasiets läroplan (2015). Bara ett prov som bygger på lång lärokurs motsvarar det mer krävande prov som avses i 3 § i lagen om studentexamen (L 502/2019).

Prov enligt kort lärokurs i främmande språk arrangeras i följande språk: engelska, spanska, italienska, franska, tyska, ryska, enaresamiska, skoltsamiska, nordsamiska, latin och portugisiska. Den korta lärokursen i främmande språk innehåller inte några obligatoriska kurser definierade på riksnivå. Eftersom kunskapsnivån för slutstadiet av det korta språket ändå är definierad i grunderna för gymnasiets läroplan, utgör kurserna i gymnasiets B3-språk utgångspunkt för provet.

I latin anordnas prov på två nivåer, ett som motsvarar den längre och ett den korta lärokursen. Det mer krävande provet i latin bygger på den lärokurs som börjar i årskurs 7 i den grundläggande utbildningen. Det motsvarar därmed inte det mer krävande prov som bygger på lärokursen för A-språk. Båda proven i latin äger rum samma dag som provet enligt kort lärokurs i främmande språk.

1.4 Rätt att delta i provet i det andra inhemska språket och provet i främmande språk

En examinands examen får innehålla bara ett obligatoriskt prov i främmande språk enligt kort eller lång lärokurs (L 629/1998, 18 § 2. mom.). Vid ett och samma examenstillfälle får en examinand skriva bara ett prov i främmande språk baserat på lång lärokurs. Önskar examinanden skriva fler än ett främmande språk enligt lång lärokurs, måste proven skrivas vid skilda examenstillfällen. Vid ett och samma examenstillfälle har examinanden däremot rätt att skriva två prov enligt kort lärokurs. En examinand som samma provdag skriver två språkprov får 2 timmar tilläggstid för att genomföra proven.

Den som genomgår lärokursen för gymnasieutbildningen får delta i ett prov i studentexamen efter att ha slutfört de obligatoriska studier som föreskrivs i statsrådets förordning om timfördelningen i det läroämne som provet gäller (L 714/2018).

Om provet i ett främmande språk bygger på en lärokurs som inte innehåller obligatoriska studier, får den som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs delta i provet efter att ha avlagt tre kurser (sex studiepoäng) i läroämnets studier (L 502/2019, 7 § och 672/2005, 4 §). En examinand har rätt att välja provnivå, oberoende av vilken lärokurs för språket i fråga examinanden har läst på gymnasiet.

Rektor kan av särskilda skäl också ge en studerande rätt att skriva ett prov i examen även om den studerande inte har läst de kurser som nämns i andra och tredje stycket i detta avsnitt, om hen annars kan anses ha tillräckliga förutsättningar att klara provet (L 502/2019, 7 §). Detta kan gälla till exempel personer som har lärt sig något språk utomlands eller som lider av någon långvarig sjukdom som har hindrat dem från att läsa kurserna.

Det nivåval som en examinand gör när hen anmäler sig till examen är bindande: det går inte att byta nivå på ett godkänt språkprov i examen (L 672/2005, 5 §). Har en examinand har blivit underkänd i ett obligatoriskt prov får examinanden göra om det underkända provet genom att skriva ett prov på en lägre nivå i samma läroämne. Ett villkor för ett sådant nivåbyte är att examinanden har åtminstone ett prov på den mer krävande nivån bland de obligatoriska proven i sin examen. (L 502/2019, 16 §.)

En person som har avlagt examen kan senare komplettera sin examen med ett prov på den mer krävande eller den lättare nivån, också i ett språk som redan ingår i examen (L 502/2019, 17 §).

2 Språkfärdighetsbegreppet i studentexamen och färdighetsnivåerna för språkundervisningen

Språkproven i studentexamen bygger på Grunderna för gymnasiet läroplan². Proven utarbetas på grundval av begreppet kommunikativ kompetens i Europarådets ramverk för språk: inläring, undervisning, bedömning³. Det inkluderar kunskap om språket och mångsidig färdighet att använda det. Språket används i interaktion för att förmedla språkliga och kulturella budskap i mångsidiga situationer och syften samt genom många olika mediers förmedling. Språkfärdigheten är en del av multilitteraciteten med vars hjälp man producerar och tolkar uttrycksformer inom olika livsområden och kulturer, på ett sätt som stöder samförstånd.

I språkproven bedöms hur målen i gymnasiet läroplan har uppnåtts samt examinandens mognad och färdigheter för fortsatta studier. Proven mäter både reception (hör- och läsförståelse) och kommunikativ produktion (strukturer och ordförråd, skriftlig framställning). Muntlig framställning och interaktion mäts inte i språkproven i studentexamen. Provtexterna är valda så att de representerar olika temaområden och ämnesområden i enlighet med läroplanen för respektive språk. Provuppgifterna utarbetas så att de så fullständigt som möjligt testar olika kommunikativa funktioner. Proven i kort portugisiska, latin, enaresamiska, skoltsamiska och nordsamiska mäter inte hörförståelse.

2 Grunderna för gymnasiet läroplan 2003. Grunderna för läroplanen i gymnasieutbildning för unga. Utbildningsstyrelsens föreskrift 33/011/2003. Ändring av Grunderna för läroplanen i gymnasieutbildning för unga 2003 (kurs i muntlig språkfärdighet). Utbildningsstyrelsens föreskrift 10/011/2009.

3 Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Published by arrangement with the Council of Europe 2001. Europeisk referensram. Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning. Svensk översättning: Skolverket, Sverige, 2007.

Grunderna för gymnasiet läroplan ställer upp färdighetsnivåerna för lärokurs av olika omfattning. Nivåskalan i bilagan till grunderna för läroplanen är en finländsk tillämpning av de färdighetsnivåer som anges i det europeiska ramverket.

Färdighetsnivåer för språkundervisningen enligt Grunderna för gymnasiet läroplan

- A = Lärokurs som börjar i årskurs 1–6 i den grundläggande utbildningen
- B1, B2 = Lärokurs som börjar i årskurs 6–9 i den grundläggande utbildningen
- B3 = Lärokurs som börjar på gymnasiet

Följande tabeller är utarbetade efter Grunderna för gymnasiet läroplan.

Grunderna för gymnasiet läroplan 2015

Lång lärokurs

Språk och lärokurs	Förmåga att kommunicera	Förmåga att tolka texter	Förmåga att producera texter
Andra inhemska A: svenska, finska	B2.1	B2.1	B1.2
Engelska A	B2.1	B2.1	B2.1
Övriga språk A: franska, ryska, spanska, tyska	B1.2	B1.2	B1.2

Medellång lärokurs

Språk och lärokurs	Förmåga att kommunicera	Förmåga att tolka texter	Förmåga att producera texter
Andra inhemska B1: svenska, finska	B1.1	B1.1	B1.1
Engelska B1	B1.2	B1.2	B1.2

Kort lärokurs

Språk och lärokurs	Förmåga att kommunicera	Förmåga att tolka texter	Förmåga att producera texter
Engelska B2	B1.1	B1.1	B1.1
Övriga språk B2: franska, italienska, portugisiska, ryska, spanska, tyska	A2.2	A2.2	A2.2
Engelska B3	B1.1	B1.1	A2.2
Övriga språk B3: franska, italienska, portugisiska, ryska, spanska, tyska	A2.1	A2.1	A2.1
latin, enaresamiska, nordsamiska, skolt- samiska	icke definierad nivå	icke definierad nivå	icke definierad nivå

3 Språkprovets struktur

Språkproven innehåller uppgifter som mäter följande delområden av språkfärdigheten:

- hörförståelse
- läsförståelse
- skriftlig framställning
- behärskande av ordförråd och strukturer

Uppgifter som mäter samma delområden av språkfärdigheten bildar en uppgiftshelhet. Uppgifterna inom en uppgiftshelhet kan vara åtskilda i provet. En uppgift kan bestå av flera delar. Alla delar i uppgiften ska utföras, om det inte specifikt i anvisningarna för uppgiften anges att det finns alternativa deluppgifter. Uppgifter som kombinerar olika delområden av språkfärdigheten kan också förekomma.

För godkänd prestation i ett språkprov där uppgifter som mäter hörförståelse ingår ska examinandena lämna in för bedömning en prestation både ur den uppgiftshelhet som mäter hörförståelse och ur en uppgiftshelhet som mäter åtminstone ett annat delområde.

Tabellen nedan visar i vilka språkprov det ingår en uppgiftshelhet som mäter hörförståelse.

Tabell: Delområden av språkfärdigheten som mäts i språkproven i de olika språken

	Uppgiftshelhet som mäter hörförståelse	Uppgiftshelhet som mäter färdigheter i skriftlig förståelse och produktion
Andra inhemska, svenska	X	X
Andra inhemska, finska	X	X
Engelska	X	X
Spanska	X	X
Franska	X	X
Tyska	X	X
Ryska	X	X
Italienska	X	X
Portugisiska	-	X
Nordsamiska	-	X
Enaresamiska	-	X
Skoltsamiska	-	X
Latin	-	X

I språkprovet kan det inkluderas uppgifter som på ett mångsidigt sätt utnyttjar autentiskt material. Bakgrundsmaterialet i anknytning till uppgifterna kan bland annat bestå av texter, bilder, statistik, kartor, videofilmer eller ljudinspelningar. Möjliga uppgiftstyper i språkprovet är exempelvis olika flervals- och luckuppgifter samt uppgifter för fri framställning.

De anvisningar som behövs för att utföra uppgiften ges i samband med uppgiften. Man kan göra utkast till svar på papper. Pappren med utkast beaktas inte i bedömningen och de skickas inte in till nämnden.

4 Verkställande

Provet avläggs i en sluten nätmiljö. Ordböcker och elektroniska ordböcker är inte tillåtna med undantag för proven i latin. I proven i ryska och samiska får examinandena ha ett tangentbord på vilket specialtecken kan vara utmärkta till exempel med klistermärken. För språkprovet behöver examinandena hörlurar som ansluts till datorn. (Se Studentexamensnämndens allmänna föreskrifter och anvisningar, avsnitt 1.4.)

Hela språkprovet avläggs under en och samma dag och det räcker högst 6 timmar. Examinanden kan välja i vilken ordningsföljd hen utför provuppgifterna. Inom ramen för provtiden kan

examinanden gå tillbaka till materialet för de uppgifter som mäter skriftliga färdigheter och till en del material för uppgifter som mäter hörförståelse. Examinanden kan ändra alla sina svar ända tills hen avslutar provet. Examinanden ansvarar själv för att hen väljer rätt prov på rätt nivå, följer de anvisningar som givits och producerar det ombedda antalet prestationer.

4.1 Beskrivning av goda svar

På examensdagen för respektive språkprov publicerar nämnden på sin webbplats under rubriken Beskrivningar av goda svar de rätta lösningarna till flervalsuppgifterna och beskrivningar av goda svar till de produktiva uppgifterna. Det bör observeras att de rätta svar som nämnden i det här skedet meddelar är preliminära. Censorerna för respektive läroämne beslutar om den slutliga bedömningen. För flervalsuppgifterna görs med statistiska metoder en analys som visar hur svaren fördelas på de olika svarsalternativen. När analysen är klar kan nämnden för vissa frågor godkänna flera svarsalternativ. Nämnden publicerar de slutgiltigt godkända svaren på flervalsuppgifterna tillsammans med resultaten.

4.2 Provet i latin

I provet i latin är det tillåtet att använda tryckta ordböcker. Följande ordböcker får användas i provet:

- Streng, Latinalais-suomalainen sanakirja
- Heikel, Latinalais-suomalainen sanakirja
- Salmi–Linkomies, Latinalais-suomalainen sanakirja
- Cavallin, Latinskt skol-lexikon
- Heikel, Latinsk-svensk ordbok
- Salenius, Latinsk-svensk ordbok
- Ahlberg–Lundqvist–Sörbom, Latinsk-svensk ordbok
- Pitkäranta, Suomi–latina–suomi-sanakirja.

De ordböcker som examinanderna tänker använda i provet måste senast dagen före provet lämnas in till granskning hos rektor eller hos någon lärare som rektor har utsett för uppgiften. Examinanderna får sina granskade ordböcker tillbaka när provet börjar.

Provpredationerna i latin ska skrivas enligt de anvisningar som ges i samband med uppgifterna.

5 Bedömning

Bedömningen av språkprovet görs i enlighet med de preliminära beskrivningarna av goda svar publicerade av nämnden och bedömningsanvisningarna i denna föreskrift. Skrivuppgifter bedöms enligt bedömningsanvisningarna i kapitel 5.3.1 i denna föreskrift. Resultaten för de provuppgifter som granskas centraliserat visas i bedömningstjänsten. Poängen för de centraliserat bedömda produktiva uppgifterna uppdateras i samband med den slutliga bedömningen av examinandens prestation.

Det maximala poängtalet för en uppgift visas i provsystemet i samband med uppgiften samt i beskrivningarna av goda svar på nämndens webbplats.

I de språkprov som även inkluderar en uppgiftshelhet som mäter hörförståelse är det maximala poängtalet 299 poäng. Poängtalet fördelas på uppgiftshelheterna som mäter de olika delområdena av språkfärdigheten på följande sätt:

- hörförståelse 80–90 poäng
- läsförståelse 70–90 poäng
- ordförråd och strukturer 20–40 poäng
- skriftlig framställning 99 poäng

I de språkprov som inte inkluderar en uppgiftshelhet som mäter hörförståelse är det maximala poängtalet 209 poäng.

5.1 Lärarens bedömning

Provpresentationerna granskas och bedöms preliminärt av en lärare i ämnet ifråga som utses av anordnaren av gymnasieutbildning och slutligt av Studentexamensnämnden (L 502/2019, 18 §). Provpresentationerna är sekretessbelagda myndighetshandlingar (Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet 621/1999, 24 § 1 mom. punkt 30). Provpresentationerna får inte kopieras, skrivas ut eller visas för någon annan än den berörda läraren eller rektor (Se Studentexamensnämndens allmänna föreskrifter och anvisningar, avsnitt 1.5.3).

Om en examinand skriver ett prov i ett sådant främmande språk att utbildningsarrangören inte kan utse någon lärare som kan bedöma en prestation, görs den preliminära bedömningen av Studentexamensnämnden (L 502/2019, 18 §).

Läraren ska märka ut fel och brister i innehållet. Märkningarna ska även göras i produktiva svar på undervisningsspråket. Vid poängsättningen av produktiva svar ska endast de poäng som ges i samband med exempelsvaren i beskrivningarna av goda svar användas. Vid bedömningen av skrivuppgifter ska endast poäng som ges i kriterietabellen användas.

5.2 Nämndens bedömning

Provpresentationerna granskas och bedöms slutligt av Studentexamensnämnden (L 502/2019, 18 §). Nämndens censorer bedömer alla prestationer med poängtal utifrån de kriterier som bestäms i respektive ämnesutskott.

För varje examenstillfälle för sig utser Studentexamensnämnden en första censor för språkprovet i varje gymnasium. I enlighet med jävsreglerna i reglementet för studentexamensnämnden får en censor som är förordnad av nämnden inte bedöma prestationer från ett gymnasium som censorn står i nära kontakt med på grund av undervisningstjänst eller släktskap e.d. orsak. Dessutom utfärdar nämnden anvisningar om bruk av andra och tredje censor.

5.3 Allmänt om uppgifterna och bedömningen av dem

I uppgifterna som mäter hörförståelsen mäts examinandens förmåga att förstå talat språk och att besvara uppgifter av olika slag utifrån det hen hört i en avlyssnad text. Texterna representerar olika genrer och varierar i längd. En del av texterna får avlyssnas flera gånger, andra bara en gång. En del av texterna kan presenteras i form av videoklipp. I uppgifterna som mäter läsförståelsen mäts examinandens förmåga att förstå skrivet språk och besvara uppgifter av olika slag utifrån det hen läst text. Uppgifterna som mäter hör- och läsförståelse är mångsidiga och multimediala. De inkluderar autentiskt och redigerat ljud, text, bilder och videoklipp samt kombinationer av dessa. I uppgifterna mäts utifrån avlyssnad eller läst text förståelsen av huvudtanken eller huvudtankarna i texten, förståelsen av viktiga detaljer, exempel etc. i texten, slutledningsförmåga samt innebörden i och tolkningen av enskilda uttryck.

Anvisningar för svaret ges i samband med uppgiften. Anvisningarna är bindande till exempel gällande svarsspråket och den eventuella maximala längden på svaret. Detta framkommer ur anvisningens formulering. I vissa fall kan anvisningarna även innehålla rekommendationer om svarets längd eller användning av bakgrundsmaterial. För uppgiften eller en del av den anges det maximala poängtalet som ges för uppgiften eller en del av den. Uppgiftens målinnehåll och de poängtal som används i bedömningen av den ges i beskrivningarna av goda svar. Fulla poäng kan endast ges för ett svar som inte innehåller felaktig information. Censorerna för examensämnet ifråga beslutar tillsammans om tillämpningen av beskrivningen av goda svar i den slutliga bedömningen.

Även i anvisningarna för svaret på andra uppgifter än skrivuppgifter kan svarets längd vara begränsat. Svarets längd räknas i tecken. Mellanslag och radbyten räknas inte in i antalet tecken. Provsystemet beräknar automatiskt antalet tecken i svaret, men begränsar inte svarets längd. Alltför långa svar eller skrivuppgiftsprestationer samt alltför korta skrivuppgiftsprestationer leder till poängavdrag i enlighet med avsnitt 5.3.2.

5.3.1 Skriftlig framställning

Skriftlig framställning mäter examinandens förmåga att självständigt producera text i olika kommunikativa situationer. För bedömningen av denna färdighet används i provet enligt den långa lärokursen produktion av en lång text, i proven enligt medellång och kort lärokurs produktion av två kortare texter.

5.3.1.1 Skrivuppgift enligt lång lärokurs

Den skriftliga framställningen i provet enligt den långa lärokursen innehåller flera uppgifter, av vilka en ska utföras. Uppgifterna kan vara styrda i olika grad: de kan förutom rubrik eller i stället för rubrik innehålla närmare anvisningar om innehållet, till exempel en upplysning om till vem eller varför texten ska skrivas, och de kan innehålla frågor som det gäller att ta ställning till. Om inte något annat anges, är rubrik och styrning bindande för examinandens.

Prestationen i skriftlig framställning ska vara så lång som anvisningarna för uppgiften anger. I språkprov enligt den långa lärokursen är längden på skrivprestationen vanligen 700–1100 tecken exklusive mellanslag och radbyten. I proven i lång engelska och lång finska är skrivprestationens längd emellertid 700–1300 tecken. Provsystemet beräknar antalet tecken automatiskt.

Bedömning

Skrivuppgifterna i prov enligt den långa lärokursen bedöms enligt kriterierna i avsnitt 6.1. I bedömningen av prestationerna är det kommunikativ förmåga som väger tyngst, dvs. examinandens förmåga att utifrån uppgiftsbeskrivningen framföra ett budskap. Andra kriterier, såsom innehåll och struktur i texten samt språklig bredd och exakthet, stöder i första hand den helhetsbedömning som görs utifrån den kommunikativa förmågan.

Kriterierna definieras som följer:

1. **Kommunikativ förmåga:** Vad har examinandens velat uttrycka och hur har hen lyckats i sitt uttryck?
2. **Textens innehåll och struktur:** Hur mångsidigt behandlar examinandens det givna ämnet och hur konsekvent och sammanhållen är texten?
3. **Språklig bredd och exakthet:** Hur mångsidigt och idiomatiskt använder examinandens ord och strukturer? Hur väl behärskar examinandens användningen av ord och strukturer, och vilka fel gör hen eventuellt?

Innehållet i skrivprestationen måste följa uppgiftsbeskrivningen. Satser som är direkt tagna ur texten eller förklaringarna i provet anses försämra prestationen. Det är däremot tillåtet att utnyttja ord, uttryck och strukturer som förekommer i texterna och i anvisningarna för uppgiften, förutsatt att de används på ett sätt som passar ihop med stilen i skrivprestationen.

Läraren ska bedöma skriv prestationen enligt tabellen med kriterier i avsnitt 6.1 och använda de poängtal som definieras där för respektive uppgift. Andra poängtal än de som ges i tabellen får inte användas (jfr dock avsnitt 5.3.2.1).

Om examinandan har lämnat in en skriv prestation för fler än en uppgift, ska den prestation som får lägst poängtal beaktas i bedömningen.

5.3.1.2 Skrivuppgifter enligt medellång och kort lärokurs

Proven i skriftlig framställning enligt den medellånga och korta lärokursen innehåller en kort och en längre uppgift och bådadera har två alternativa uppgifter. Uppgifterna kan vara styrda i större eller mindre omfattning och de ges på skolans undervisningsspråk. Uppgiftsbeskrivningen kan emellertid innehålla exempelvis ett meddelande eller en insändare på målspråket, som examinandan ska skriva ett svar eller ett bemötande till. Examinanden ska utföra två uppgifter, en i varje grupp. Innehållet i skriv prestationen ska stämma överens med uppgiftsbeskrivningen.

De alternativa uppgifterna för den korta skrivuppgiften har samma krav på antalet ord. Detsamma gäller de alternativa uppgifterna för den längre skrivuppgiften. Hur många tecken som krävs och maximalt poängtal anges för respektive uppgiftsgrupper. Längden på examinandans skriv prestation ska motsvara kravet i anvisningarna. Provsystemet räknar automatiskt ut antalet tecken.

I språkprovet enligt den medellånga lärokursen och i provet för den korta lärokursen i samiska är den korta skrivuppgiftens längd 200–350 tecken exklusive mellanslag och radbyten, och i den längre skrivuppgiften 400–550 tecken. I andra språkprov än språkprovet enligt kort lärokurs i samiska ska den korta skrivuppgiftens längd vara 160–240 tecken och den längre skrivuppgiftens längd 300–450 tecken.

Bedömning

Bedömningen av skriv prestationer enligt medellång och kort lärokurs följer kriterierna i avsnitt 6.2. I bedömningen av en prestation är det den kommunikativa förmågan som väger tyngst, dvs. examinandans förmåga att utifrån uppgiftsbeskrivningen framföra ett budskap. De andra kriterierna, hur uppgiftsbeskrivningen följs och ämnet behandlas samt språklig bredd och exakthet, stödjer i första hand den helhetsbedömning som görs utifrån den kommunikativa förmågan.

Kriterierna definieras som följer:

1. **Kommunikativ förmåga:** Vad har examinandan velat uttrycka, och hur har hen lyckats i sitt uttryck?
2. **Uppgiftsbeskrivningen och behandlingen av ämnet:** Hur väl har examinandan lyckats motsvara uppgiftsbeskrivningen? I hur stor utsträckning behandlar examinandan uppgiftsbeskrivningen?
3. **Språklig bredd och exakthet:** Hur mångsidigt och idiomatiskt använder examinandan ord och strukturer? Hur väl behärskar examinandan bruket av ord och strukturer, och hurdana fel gör hen eventuellt?

Satser som är direkt tagna ur provets texter eller förklaringar anses försämra prestationen. Det är däremot tillåtet att utnyttja ord, uttryck och strukturer som förekommer i texterna och i uppgiftsbeskrivningen, förutsatt att de används på ett sätt som passar ihop med stilen i uppsatsen.

Läraren ska bedöma skrivprestationer enligt tabellen med kriterier i avsnitt 6.2 och använda de poängtal som definieras där för de maximala poängtalen för respektive uppgift. Andra poängtal än de som ges i tabellen får inte användas (se dock avsnitt 5.3.2.2). I de korta skrivuppgifterna är det maximala poängtalet 33 och i de längre skrivuppgifterna 66 poäng.

Om examinandan har lämnat in en skrivprestation för fler än de två uppgifter som krävs, ska bedömningen beakta de prestationer som har fått lägst poängtal sammanlagt.

5.3.2 Poängavdrag

Läraren bedömer först ett alltför långt svar som normalt. I andra uppgifter än skrivuppgifter avdras för en överskridning av det eventuella maximala antalet tecken poäng i förhållande till uppgiftens maximipoängantal, dock minst 1 poäng. Antalet poäng som avdras till följd av att det tillåtna antalet tecken överskridits anges i beskrivningen av goda svar.

5.3.2.1 Skrivprestation enligt lång lärokurs

A. Alltför långa eller korta skrivprestationer i provet enligt lång lärokurs

En skrivprestation som är för lång eller för kort ska läraren först bedöma enligt den normala bedömningstabellen (avsnitt 6.1) och därefter göra poängavdrag.

1) Skrivprestationen är för lång.

Antalet tecken överskrids med	Poängavdrag
25–49 %	avdrag 5 p.
50–74 %	avdrag 10 p.
75–100 %	avdrag 15 p.
mer än 100 %	avdrag 20 p.

2) Skrivprestationen är för kort och ger därför inte ett tillräckligt prov på språkfärdigheten.

Antalet tecken underskrids med	Poängavdrag
11–20 %	avdrag 5 p.
21–30 %	avdrag 10 p.
31–40 %	avdrag 15 p.
mer än 40 %	avdrag 20 p.

B. Plagiering i provet enligt lång lärokurs

Plagierad andel	Poängtal
1. Skriv prestationen är huvudsakligen kopierad exempelvis ur provets material.	slutligt poängtal 40–0 p.
2. Skriv prestationen är plagierad eller skriven om helt fel ämne.	0 p.

5.3.2.2 Skrivprestationer enligt medellång och kort lärokurs

1. Alltför långa skrivprestationer enligt medellång och kort lärokurs

Läraren bedömer först en skrivuppgift som är för lång efter den normala skalan (i avsnitt 6.2) och drar sedan av poäng enligt följande:

antalet tecken överskrids med	poängavdrag	
	maximalt 33 p.	maximalt 66 p.
0–20 %	inget poängavdrag	inget poängavdrag
21–30 %	avdrag 1 p.	avdrag 2 p.
31–50 %	avdrag 3 p.	avdrag 6 p.
> 50 %	ges högst 15 p.	ges högst 30 p.

Om examinandan överskrider teckenmängden med mer än 50 % kan hen få högst 15 poäng för en skrivuppgift värd 33 poäng och högst 30 poäng för en skrivuppgift värd 66 poäng.

2. Alltför korta skrivprestationer i medellång och kort lärokurs

Följande principer ska tillämpas om en skrivprestation är alltför kort för att ge fullgott bevis för examinandans språkkunskaper och inte till alla delar motsvarar uppgiftsbeskrivningen:

Medellång lärokurs och kort lärokurs

- Om prestationen i den korta uppgiften innehåller mindre än 50 % av det i anvisningarna angivna antalet tecken kan prestationen ge högst 13 poäng.
- Om prestationen i den längre uppgiften innehåller mindre än 50 % av det i anvisningarna angivna antalet tecken kan prestationen ge högst 26 poäng.

6. Bedömningstabeller

6.1 Bedömningskriterier för skrivprestationer, lång lärokurs

Skrivuppgiften ges i första hand en helhetsbedömning efter kriteriet ”Kommunikativ förmåga”. Kriterierna ”Textens innehåll och struktur” och ”Språklig bredd och exakthet” kompletterar varandra ömsesidigt i bedömningen.

Poängsättning	Kommunikativ förmåga	Textens innehåll och struktur	Språklig bredd och exakthet
99, 97, 95, 92, 90	Skribenten kan framföra budskapet mycket klart, nära nog idiomatiskt, flytande och nyanserat. Det är mycket lätt att läsa texten.	Skribenten behandlar ämnet mycket mångsidigt, personligt och konsekvent. Använder skickligt textbindande medel av många slag.	Skribenten använder ett uttrycksförråd som är mycket brett, mångsidigt, idiomatiskt och väl lämpat för situationen. Behärskar uttrycksmedlen mycket bra.
88, 85, 82, 80	Skribenten kan framföra budskapet klart, ledigt och flytande. Det är lätt att läsa texten.	Skribenten behandlar ämnet mångsidigt och konsekvent. Använder textbindande medel av många slag.	Skribenten använder ett uttrycksförråd som är brett, mångsidigt och väl lämpat för situationen. Behärskar uttrycksmedlen väl.
78, 75, 72, 70	Skribenten kan framföra budskapet någorlunda klart och någorlunda ledigt. Det är relativt lätt att läsa texten.	Skribenten behandlar ämnet ordinärt men i huvudsak konsekvent. Använder de vanligaste textbindande medlen.	Skribenten använder ett tillräckligt stort uttrycksförråd som är ordinärt och i huvudsak lämpar sig väl för situationen. Behärskar uttrycksmedlen relativt väl.
68, 65, 62, 60	Skribenten kan framföra budskapet tillfredsställande. På en del ställen är det svårt att läsa texten.	Skribenten behandlar ämnet rätt ensidigt, men ändå rätt konsekvent. Använder bara enkla textbindande medel.	Skribenten använder ett snävt, ytterst ordinärt uttrycksförråd som (möjligen) bara delvis lämpar sig för situationen. Gör flera fel.
58, 55, 52, 50	Skribenten kan framföra budskapet bara oklart. På många ställen är det svårt att läsa texten. Enskilda ställen kan förbli oklara för läsaren.	Skribenten behandlar ämnet ensidigt och/eller upprepar sig, samt delvis inkonsekvent.	Skribenten använder ett snävt, begränsat uttrycksförråd. Gör många fel.
48, 45, 42, 40	Skribenten har en svag förmåga att framföra budskapet och på många ställen kommer det inte fram alls. Det är svårt att läsa texten. Innebörden förblir på många ställen oklar.	Skribenten behandlar ämnet bristfälligt och/eller upprepar sig ofta, samt inkonsekvent.	Skribenten använder ett mycket begränsat, enkelt uttrycksförråd. Gör rikligt med fel.
35, 30, 25, 20	Skribenten har nästan ingen förmåga att framföra budskapet. Det är mycket svårt att läsa texten.	Skribenten behandlar ämnet mycket bristfälligt.	Skribenten använder ett elementärt uttrycksförråd och även detta i huvudsak felaktigt.
15, 10, 5, 0	Skribenten saknar förmåga att framföra budskapet.	Skribenten behandlar ämnet helt bristfälligt.	Skribenten använder ett mycket elementärt uttrycksförråd och även detta nästan helt felaktigt.

Eventuella poängavdrag görs enligt avsnitt 5.3.2.1 Skrivuppgift, lång lärokurs.

6.2 Bedömningskriterier för skrivprestationer, medellång och kort lärokurs

Skrivuppgiften ges i första hand en helhetsbedömning efter kriteriet ”Kommunikativ förmåga”. Kriterierna ”Uppgiftsbeskrivningen och behandlingen av ämnet” och ”Språklig bredd och exakthet” kompletterar varandra ömsesidigt i bedömningen.

Poängsättning i skrivuppgifter		Kommunikativ förmåga	Uppgiftsbeskrivningen och behandlingen av ämnet	Språklig bredd och exakthet
Korta	Längre			
33 31 29	66 62 58	Skribenten kan framföra budskapet klart, ledigt och flytande. Det är lätt att läsa texten.	Texten motsvarar helt eller nästan helt uppgiftsbeskrivningen. Skribenten behandlar ämnet mångsidigt.	Skribenten använder ett uttrycksförråd som är rikt och mångsidigt och väl lämpat för situationen. Behärskar uttrycksmedlen mycket bra.
27 25	54 50	Skribenten kan framföra budskapet någorlunda klart och någorlunda ledigt. Det är relativt lätt att läsa texten.	Texten motsvarar uppgiftsbeskrivningen väl. Skribenten behandlar ämnet ordinarie.	Skribenten använder ett uttrycksförråd som är tillräckligt stort, ordinarie och i huvudsak väl lämpat för situationen. Behärskar uttrycksmedlen relativt bra, men gör en del fel.
23 21	46 42	Skribenten kan framföra budskapet tillfredsställande. På en del ställen kan det vara svårt att läsa texten.	Texten motsvarar i huvudsak uppgiftsbeskrivningen. Skribenten behandlar ämnet rätt snävt.	Skribenten använder ett rätt snävt, ytterst ordinarie uttrycksförråd som (möjlig) bara delvis lämpar sig för situationen. Gör flera fel.
19 17	38 34	Skribenten kan framföra budskapet bara oklart. På många ställen kan det vara svårt att läsa texten. Enskilda punkter kan förbli oklara.	Texten motsvarar bara delvis uppgiftsbeskrivningen. Skribenten behandlar ämnet snävt och/eller gör sig delvis skyldig till upprepningar.	Skribenten använder ett snävt, begränsat uttrycksförråd och gör många fel också i grundläggande strukturer.
15 13	30 26	Skribenten har en svag förmåga att framföra budskapet, och på många ställen kommer det inte fram alls. Det är svårt att läsa texten. Innebörden förblir på många ställen oklar.	Texten motsvarar bristfälligt uppgiftsbeskrivningen. Skribenten behandlar ämnet bristfälligt och/eller gör sig skyldig till många upprepningar.	Skribenten använder ett mycket snävt, enkelt uttrycksförråd och gör rikligt med fel.
11 9	22 18	Skribenten kan knappast alls framföra budskapet. Det är mycket svårt att läsa texten.	Texten motsvarar mycket bristfälligt uppgiftsbeskrivningen. Skribenten behandlar ämnet mycket bristfälligt eller elementärt.	Skribenten använder ett elementärt uttrycksförråd och även detta i huvudsak felaktigt.
7 5 3 0	14 10 6 0	Skribenten kan inte framföra budskapet.	Texten motsvarar inte alls eller nästan inte alls uppgiftsbeskrivningen. Skribenten har inte förmåga att behandla ämnet.	Skribenten använder ett mycket elementärt uttrycksförråd och även detta nästan helt felaktigt.

Eventuella poängavdrag görs enligt avsnitt 5.3.2.2 Skrivuppgifter, medellång och kort lärokurs.

STUDENTEXAMENSNÄMNDEN

2021